

Бачієва Л.О.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ЕКСПЕРТНИХ СИСТЕМ У НАВЧАННІ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

До найважливішого завдання оновлення системи вищої освіти України належить розвиток науково-дослідницької діяльності здобувачів освіти. Підтверджується це тим, що за Законом України «Про вищу освіту» наукова діяльність розглядається як обов'язковий чинник підготовки здобувачів вищої освіти в закладі освіти та має базуватись на максимальній інтеграції освіти та науки. Таким чином, інтеграція освітньої та наукової складових є необхідною умовою якісної підготовки фахівців, розвитку та реалізації інтелектуальних, творчих здібностей здобувачів освіти, вагомим чинником розвитку наукового й інноваційного потенціалу України.

Відповідно до того, що у предметній області дослідницької діяльності більша частина знань є особистим досвідом фахівців високого рівня та ці знання є слабоструктуровані, в ній можуть використовуватися експертні системи.

Експертна система навчання основ дослідницької діяльності майбутніх викладачів професійної освіти має складатися таких підсистем:

«Інформаційна підсистема» містить систему інформацію, базу даних, базу знань (електронні підручники, довідники, каталоги, бібліотеки та інше);

«Освітня підсистема» реалізує методи, форми та засоби представлення навчальної інформації, вона адаптована до конкретного користувача з урахуванням його індивідуальних характеристик (графік виконання, обсяг робіт, терміни представлення);

«Підсистема контролю» забезпечує комплексну оцінку компетентності здобувача освіти з метою оперативного корегування програми та освітньої методики.

Основними завданнями експертної системи (ЕС) навчання дослідницької діяльності майбутніх викладачів професійної освіти визначені такі: застосування для вирішення проблем високоякісного досвіду, який представляє рівень мислення найбільш кваліфікованих експертів в області організації і здійснення дослідницької діяльності, що забезпечує отримання творчих, точних і ефективних рішень; наявність прогностичних можливостей експертних систем дозволяє отримати відповіді не тільки для конкретної ситуації (проблема дослідження, етап дослідницької діяльності та інше), а й показує, як змінюються ці відповіді в нових ситуаціях, з можливістю пояснення, яким чином нова ситуація призвела до змін; забезпечення такої нової якості як інституційна пам'ять за рахунок експертної системи бази знань (БЗ), що входить до складу, і яка формується в ході взаємодій з фахівцями-дослідниками, та відображає їх стратегічні, тактичні та оперативні цілі. Цей набір знань стає основою кваліфікованих думок і постійно поновлюваних довідником найкращих стратегій і методів, які використовуються науковцями; можливість використання ЕС для навчання та тренування дослідників-початківців, забезпечуючи їх «багажем» досвіду та стратегій, за якими можливо вивчати структуру та зміст дослідницької діяльності.